

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

9 דצמבר 2010

ת"ע 1580/07

[ת"ע 1581/07](#)

[ת"ע 1582/07](#)

בפני כב' השופט דניאל טפרברג

מבקש

ד.א.

(משיב [בת"ע 1581/07](#))

ע"י ב"כ עו"ד יוסי נגר

נגד

משיבה

י.פ.

(מבקשת [בת"ע 1581/07](#))

ע"י ב"כ עו"ד מחמוד אלסנע

פסק דין

במרכזה של פרשה עגומה זו, עומדת צוואה שערך בחייו המנוח יי א' ז"ל (להלן: **המנוח**) מיום 2.9.02, לטובת המטפלת שלו ושל רעייתו בשני העשורים האחרונים לחייהם, הגב' פ' (להלן: **המטפלת** או **גב' פ'** או **המשיבה**), ובמסגרתה נישל המנוח את שלושת ילדיו מכל רכשו.

ברקע הליך זה עומדת מערכת יחסים לא שגרתית בין המנוח למטפלת, ומנגד, נתק כמעט מוחלט בין המנוח לבניו בשנות חייו האחרונות, נתק אשר נסיבותיו שנויות במחלוקת.

בפני בית המשפט מונחות בקשתו של מר ד' א' (להלן: **הבן** או **בנו של המנוח** או **המבקש**), בנו של המנוח, למתן צו ירושה, התנגדותה של הגב' פ' למתן צו הירושה, בקשתה של הגב' פ' לקיום צוואתו של המנוח והתנגדותו של הבן לקיום הצוואה.

א. הרקע העובדתי

המנוח הלך לבית עולמו ביום 17.2.07 כשהוא בן 93 שנה. רעייתו של המנוח, הגב' עי' ז"ל (להלן: **המנוחה**), נפטרה כשלושה שבועות לפניו, ביום 24.1.07, בעודה מאושפזת בבית החולים הסיעודי הרצפליד.

לבני הזוג נולדו במהלך חייהם המשותפים שלושה בנים שכולם הינם בגירים, ובנוסף, הם גידלו בן נוסף שאומץ על ידיהם בטרם עלו ארצה מאלג'יריה.

מן הראיות שהצטברו בתיק עולה, כי בעשרים שנותיהם האחרונות של המנוח ורעייתו חלה הידרדרות במצבם הבריאותי והתפקודי. המנוחה הוכרה עוד בשנת 1986 כזכאית לגימלת סיעוד על פי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח – 1968 ותקנות הביטוח הלאומי (ביטוח סיעוד) (מבחני הכנסה לקביעת הזכות לגימלת סיעוד ושיעורה), התשמ"ח-1988 (להלן: חוק ביטוח סיעוד).

במהלך תקופה זו, התוודעו בני הזוג לגב' פ' שעבדה כמטפלת סיעודית של המנוחה בביתם במשך כשעתיים ביום מטעם חברת "מתן" ובשלב מאוחר יותר (לאחר שחברת "מתן" סירבה להעסיק את הגב' פ') מטעם חברת "תגבור".

מהעדויות והראיות שצורפו לתיק עולה כי גב' פ' סייעה וטיפלה במנוחה, ובשלב מאוחר יותר במנוח, אף מעבר לשעות עבודתה, מבלי שקיבלה שכר עבור שעות אלה. המטפלת שהתה בבית המנוחים במשך שעות ארוכות מדי יום, טיפלה בהם, ערכה עבורם קניות והפכה לבת בית בביתם, כפי שהעידה בדיון שהתקיים ביום 27.4.09:

"אני ניקיתי את הבית, עשיתי כביסה בבית, בישלתי לו ולאשתו ושמרתי עליהם בלילות ובימים, והם [ילדי המנוח, ט.ז.] ידעו שאמא שלהם חולה ולא התקשרו...עבדתי אצלו 24 שעות...לא בשכר עזרתי לו כי ריחמתי עליו".

בשנת 2004 אושפזה המנוחה בבית החולים ברזילי, ובהמשך הועברה לבית חולים סיעודי הרצפליד, לנוכח מצבה הנפשי המידרדר. יצוין כי המנוחה הועברה לבית החולים הרצפליד באמצעות צו שיפוטי, לנוכח התנגדותם של המנוח והמטפלת.

גב' פ' המשיכה לפקוד את ביתו של המנוח ולטפל בו בהתאם לחוק ביטוח סיעודי, כאשר היא נהגה לשהות בביתו שעות ארוכות, מעבר לשעות שעליהן קיבלה שכר ויצרה עמו קשר הדוק וסימביוטי. לאחר שהתגלע סכסוך בין המטפלת לחברת הסיעוד, העסיקה חברת הסיעוד את בתה של גב' פ' כמטפלת בביתו של המנוח, ואולם בפועל, לנוכח התעקשותו של המנוח, גב' פ' עצמה המשיכה לסעוד את המנוח ולטפל בו.

בשלב מסוים, הצטרפה המטפלת כשותפה בחשבון הבנק של המנוח, ובהמשך, בשנת 2004, החל המנוח בהליך של העברה ללא תמורה של זכויותיו בדירת מגוריו שבשדרות, למטפלת. המנוח חתם ביום 21.6.04 על תצהיר מתנה במשרדו של עו"ד ליאור בלקין, ואולם הליך זה לא הושלם, שכן המנוח לא עמד בדרישות רשויות המס.

וראוי להדגיש כבר כעת, כי לכל אורך הדרך, לרבות בהליכים שלפניי, הצהירה גב' פ' כי הטיפול המסור במנוח נעשה מתוך מניעים של צדקה וחסד וכי לא דרשה תמורה עבור עבודתה. גב' פ' אף טרחה להביא את המנוח עוד בחייו בפני עו"ד חיים יפרח על מנת שיחתום על תצהיר לפיו היא מטפלת בו במסירות במשך כ-10 שעות ביום, ללא קבלת תמורה. תצהיר זה צורף לתיק בית המשפט.

בנוסף לכך, הגישה הגב' פ' מכתבים של שכנים המתגוררים בסמוך לדירת המנוח אשר התרשמו כי הגב' פ' טיפלה במנוח במסירות ובאופן מעורר התפעלות, וזאת בניגוד לבניו שזנחו אותו. רושם דומה עולה מכתבה בעיתון מקומי שהוגשה לבית המשפט על ידה, וכן ממכתבי הוקרה שונים שהגישה.

במקביל לנוכחותה של המטפלת בביתם של המנוחים וליחסים ההדוקים שנוצרו בינה לבין המנוחים, הסתבר כי המנוח ורעייתו מיעטו לפגוש את ילדיהם, עד כי בשלב מסוים נוצר נתק ביחסים עם הילדים. ככל הנראה בסמוך לשנים 2004-2005 סירבו המנוחים לאפשר לילדיהם ולנכדיהם לבקרם בביתם, ואף מיעטו לשוחח עמם. הודעה על פטירת המנוחים נמסרה לילדים באמצעות החברה קדישא.

בשנת 2003 הופנתה מטפלת אחרת, גב' ב', ע"י חברת "מתן" לטפל במנוחים באופן זמני, שכן גב' פ' הייתה בחופשה. גב' ב' דיווחה למעסיקה כי בביתם של המנוחים שרתה הזנחה, המנוחה היתה קשורה בידיה והמנוחים שניהם היו מלוכלכים ומוזנחים. בעקבות דיווחה זה של הגב' ב', נערך ביקור בית מטעם לשכת הרווחה בבית המנוחים, וכן ביקור בית מטעם קופת חולים כללית. הדיווחים שהתקבלו מטעם גורמים אלה הצביעו על הזנחה בבית המנוחים וכן על טיפול לקוי בהם. כן עולה מדוח פקידת הסעד כי אף שהיה ניסיון, בעקבות בקשת ילדי המנוח, להחליף את הגב' פ' במטפלת אחרת, המנוח עמד על כך שהגב' פ' תמשיך להיות מועסקת בביתו.

בשנת 2005, זמן קצר לאחר שחתם המנוח על תצהיר העברה ללא תמורה של דירתו לטובת גב' פ', הגישו המנוח וגב' פ' כאחד בקשה למינויה של הגב' פ' כאפוטרופא על גופו ורכושו של המנוח, לבית המשפט לענייני משפחה בקריית גת.

לאור התרשמותה השלילית של פקידת הסעד הגב' הילה אלימלך מגב' פ' בביקור בית שערכה וכן בעקבות חשדה של פקידת הסעד שמניעה של הגב' פ' אינם טהורים, כאשר ציטוט נרחב מדברי פקידת הסעד יובא בהמשך, הוחלט לבחון את האפשרות שהקן לטיפול בחסויים תתמנה כאפוטרופא של המנוח. ואולם, במהלך הדיון שקיימה כב' השופטת אבירה אשקלוני, הסתבר כי מצבו של המנוח לא הצריך מינוי אפוטרופוס, ומכאן נמחקה הבקשה.

לאחר פטירתו של המנוח, הגיש בנו של המנוח ביום 11.6.07 לרשם לענייני ירושה בקשה לצו ירושה.

ביום 17.6.07 ניתנה החלטה על ידי כב' הרשם צבי קויש, ולפיה בבדיקה במרשם הארצי נמצאה צוואה של המנוח מיום 2.9.02 (להלן: **הצוואה**).

הצוואה נערכה בפני עדים במשרדו של עו"ד ליאור בלקין. מהוראות הצוואה עולה כי המנוח מצווה את מלוא זכויותיו בדירה בשדרות או בכל דירה אחרת שתהיה לו, לגב' פ'. בנוסף, ציווה המנוח לגב' פ' את כל המיטלטלין שבבית. בשולי הצוואה צוין כי המנוח מדיר את בניו מזכויות בעזבונו. וזו לשון ההוראה המדירה:

"אני שולל מילדי כל זכות בעזבוני וזאת בשל חוסר כבוד שהם נוהגים בי ולא שומרים על כל קשר, למרות שאני ואישתי אנשים זקנים ולמרות שאישתי מרותקת למיטה שנים רבות".

משנמצאה צוואתו של המנוח, נשלחה הודעה מטעם הרשם לענייני ירושה, לזוכה על פי הצוואה, הגב' פ', ונמסר לה כי עליה להגיש התנגדות לבקשה למתן צו הירושה בתוך 14 יום, אם היא חפצה בכך.

בהמשך, ומשהוגשו ההתנגדויות, הועברו התיקים לבית משפט זה.

ג. ההליכים בפני בית משפט זה

כתב ההתנגדות למתן צו קיום הצוואה שהגיש הבן, הושתת על עילת "השפעה בלתי הוגנת", על פי [סעיף 30\(א\) לחוק הירושה, תשכ"ה](#) – 1965 (להלן: [חוק הירושה](#)). בהמשך, נטען על ידי המבקש כי החתימה שעל הצוואה מזויפת, ואולם טענה זו ירדה מסדר היום, שכן חוות דעתו של המומחה לכתבי יד מר אמנון בצלאלי קבעה חד משמעית כי החתימה שעל גבי הצוואה אותנטית.

משכך, נותר לבית המשפט להכריע האם נפל פגם בצוואה משהמנוח עשה צוואתו בהיותו נתון להשפעה בלתי הוגנת של המטפלת.

נטל הבאת הראיות

כבר בדיון הראשון בתיק, שהתקיים ביום 3.6.08, קבעתי כי נטל הראיה יתהפך ויוטל על כתפי המשיבה – הגב' פ', וזאת בהתאם לרוח הפסיקה [בע"א 423/75 בן נון נ' ריכטר](#), פ"ד לא(1), 372 [דנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה](#), פ"ד נב(2) 813 (להלן: [דנ"א מרום](#)).

וכך נימקתי החלטתי זו:

"על פניו צוואה זו נראית מוזרה ויש בה דבר הנוגד כל הגיון. מדוע ירצה המנוח להדיר את אשתו [שהיתה אז בין החיים] ואת ילדיו וליתן את כל רכושו למטפלת... בעת עריכת הצוואה המנוח היה קרוב לגיל 90 ומתברר שהיה זקוק לטיפול צמוד.

בבית המשפט בקריית גת הוגשה בקשה שלוש שנים לאחר עריכת הצוואה מינוי אפוטרופוס למנוח, כאשר מגישת הבקשה היא המטפלת הזוכה על פי הצוואה. לצורך מינוי זה, הוגש תסקיר לבית המשפט וממנו עולה כי המנוח היה נתון להשפעתה ושליטתה המלאה של המטפלת... כל הנ"ל מטילים ספק באשר לכשרות הצוואה ולכן, בית המשפט מוצא לנכון בנסיבות העניין, להפוך את נטל הראיה...".

אדגיש כי מהותו של הנטל שהתהפך הוא נטל הבאת הראיות (והשוו: שוחט, גולדברג ופלומין בספרם "דיני ירושה ועיזבון" (מהדורה שישית, 2005, בעמ' 102)) ולא הנטל הסופי, נטל השכנוע (וראו: דנ"א מרום).

ג. עמדות הצדדים

עמדת המשיבה - המטפלת

המשיבה טוענת כי היא טיפלה במנוח וברעייתו שנים ארוכות מתוך רצון טוב וכנה. אופייה של המשיבה, כך לטענתה, וחינוכה לגמילות חסדים, הם שלא הניחו לה להפקיר את המנוחים שהיו שרויים במצוקה. המשיבה תומכת טענתה על ידיעה בעיתון המקומי המתארת את מעשיה וחסדיה. לדבריה, ילדי המנוחים נהנו מהטיפול המסור שהיא העניקה להוריהם, שכן היא הסירה מהם את עול הטיפול הקשה והסיזיפי בהורים. אך טבעי הוא, לדברי המשיבה, כי המנוח יבכר אותה על בניו שהפנו לו עורף ולא טיפלו בו, בעוד היא דאגה לכל צרכיו במהלך שנות חייו האחרונות. המשיבה מדגימה את יחסי המנוח עם בנו ס', וטוענת כי האחרון כה התנכר לאביו עד שבחר שלא להזמין אותו לחתונתו, ואף לא הודיע לו על נישואיו הקרבים והאב למד על כך מקריאה בעיתון המקומי. המשיבה מסבירה כי העובדה שהמנוח לא ציווה את רכושו לאשתו נעוצה בכך שהיא היתה חולת נפש סיעודית, ולכן לא תזדקק לרכושו, לרבות חלקו בדירה. בנוסף, טוענת המשיבה כי מתוך הוקרת תודה למשיבה פעל המנוח עוד בחייו להעברת חלקו בדירה לטובתה (בשנת 2004). ממשיכה המשיבה וטוענת כי המנוח הוא שהגיע למשרדו של עו"ד ליאור בלקין וביקש לערוך את הצוואה, ללא נוכחותה, ומכאן שלא הופעל עליו כל לחץ מצד המשיבה.

בשולי דבריה דוחה המשיבה את מסקנות פקידת הסעד בתסקיר שנערך בעקבות בקשתה למינוי כאפוטרופא, שכן לדבריה הם לא משליכים על ההליך שבפנינו ואין בהם כדי לשקף את רצונו האמיתי של המנוח, מה גם שלטענתה דברי פקידת הסעד מושפעים מסכסוך שהתגלע בינה לבין המנוח.

עמדת המבקש

עמדתו של המבקש לקיום הצוואה היא כי הצוואה נערכה תחת השפעה בלתי הוגנת של המטפלת. לדבריו, תוכנה של הצוואה, שבמסגרתה המנוח מצווה את רכושו למטפלת ומנשל את בני משפחתו, אינה מתיישבת עם השכל הישר. כן טוען הוא כי המטפלת שלטה במנוח בצורה מוחלטת והשפעתה עליו היתה גורפת וקיצונית עד כדי תלותו המוחלטת בה. לדבריו, המטפלת היא שמנעה ממנו קשר עם ילדיו ונכדיו. כן טוען המבקש כי מניעה של המשיבה בטיפול במנוח היה בצע כסף ולא מניעים אלטרואיסטים כפי שהיא טוענת. ניסיונה להתמנות כאפוטרופא עליו זמן קצר לאחר שהוחל בהעברת דירתו על שמה וכן העובדה שזמן קצר לאחר פטירת המנוח הוציאה כסף מחשבונו מעידים על כוונותיה האמיתיות.

כן סומך ידיו המבקש על תסקיר פקידת הסעד המתאר, לשיטתו, יחסים בעייתיים וקיצוניים בין המנוח למטפלת. מכאן מוכח, לטענתו, כי הצוואה נכתבה תוך השפעה בלתי הוגנת מצד המטפלת. יצוין, כי המבקש בחר להעלות במסגרת הסיכומים טענה בעניין [סעיף 35 לחוק הירושה](#), ואולם משהועלתה טענה זו לראשונה במסגרת הסיכומים איני מוצא לנכון להידרש אליה.

ד. השפעה בלתי הוגנת – המסגרת הנורמטיבית

כלל גדול הוא בדיני ירושה כי "[מצווה לקיים דברי המת](#)" (תלמוד בבלי, גיטין, י"ד ע"ב). הנחת יסוד זו, המושתתת על חרות הקניין של הפרט המעוגנת [בסעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#), היא שמחייבת את בית המשפט לקיים את צוואתו של המנוח, אך גם לבטלה כאשר היא לא נערכה מתוך רצונו החופשי (וראו: [ע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום](#), פ"ד מט(1) 318, 329 (20.2.95) (להלן: [ע"א מרום](#))) לשון אחר: לשם גילוי רצונו האמיתי של המצווה, על בית המשפט מוטלת המלאכה להסיר את אותם רכיבים בלתי מוסריים שרמסו את רצונו.

[סעיף 30\(א\) לחוק הירושה](#) מונה את העילות לביטול צוואה מחמת השפעות חיצוניות שפוגמות ברצון המצווה, ונוקב בעילת השפעה בלתי הוגנת:

“הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או תרמית – בטלה”.

הוראה המשלימה את סעיף 30(א) הנ"ל, חקוקה [בסעיף 31 לחוק הירושה](#), ובה נקבע כי אם חלפה שנה מיום שהשפעה הבלתי הוגנת חדלה לפעול על המצווה, והיה בידי המצווה לבטל את הצוואה ולא עשה כן, תעמוד הוראת הצוואה בתוקפה.

מבין שלל העילות שבהן נוקב סעיף 30(א), עילת ה"השפעה בלתי הוגנת" היא הקשה ביותר לאבחנה, שכן הגבול בינה לבין השפעה לגיטימית שאינה פוגמת ברצונו החופשי של המצווה מעורפל ונקבע על סמך אמות מידה נורמטיביות וערכיות המשתנות מעת לעת וממקום למקום (וראו בעניין זה: [ע"א 4902/91 גודמן נ' ישיבה ע"ש הרב מוסאיוף](#), פ"ד מט(2) 441, 448 (20.7.95) (להלן: [עניין מוסאיוף](#))).

בדנ"א מרום לעיל, כב' השופט חשין עמד על מהותה של ההשפעה בלתי הוגנת ועל ההבחנה המורכבת והערכית בינה לבין השפעה שאינה נכנסת בגדרו של סעיף 30(א):

“כל אחד מאיתנו, כולנו נתונים להשפעות הסובבים אותנו ולהשפעות הסביבה, והרי מעשינו נגזרים גם מאישיותינו גם מאילוצים אלו ואחרים שהחיים מעמידים לפנינו.... השפעות אלו כולן הינן מרכיב ברצונו "האמיתי" של אדם ואין בהן כדי לפגום ברצון... החוק עניינו הוא בהשפעה בלתי הוגנת, לאמור, בהשפעה שאינה השפעת - שיגרה מעשה - שבכל - יום אלא - בהשפעה שיש בה מרכיב אי הגינות על פי מושגינו, מושגים של מוסר אישי ושל מוסר חברתי. המושג "אי הגינות" הוא מושג - מסגרת ותוכנו ימצא בהכרעות אינדיווידואליות שתעשנה מעת לעת, על-פי השקפות הפרט והכלל בתקופה מסוימת ובמערכת מסוימת”.

ומעבר לקושי לשרטט את גבולותיה הנורמטיביים של השפעה הבלתי הוגנת, עומדים אנו מטבע הדברים בפני משוכות ראייתיות משהמצווה איננו בין החיים, ובלשונו של כב' השופט מ' חשין בע"א מרום הנ"ל, בעמ' 331 :

"כיצד נדע אם נתכוון פלוני באמת לצוות את רכושו כפי שציווה או אם הונעה נפשו בשל השפעה בלתי הוגנת? אכן נושא זה מעורר מעצמו קשיי ראיות רבים. ובייחוד כך בידענו כי הגיבור הראשי איננו עוד עמנו ואת פיו לא נשאל".

לנוכח המורכבות, שאליה התוודענו, בהכרעה בעניין קיומה של השפעה בלתי הוגנת, הובעה בפסיקה עמדה שלפיה קיומה של השפעה בלתי הוגנת או היעדרה ייקבעו על פי עובדותיו של כל מקרה ומקרה, מבלי שייקבע מבחן כללי :

"כעולה מן הפסיקה, קיימים מקרים שבהם שאלת התלות של המנוח בנהנה היא חזות הכל, וישנם מקרים שבהם חולשתו של המנוח והיותו נתון להשפעה בקלות מהווים אלמנט מכריע...נראה לי כי לא ניתן ואף לא רצוי לקבוע רשימה סגורה של מבחנים לקביעת קיומה או העדרה של השפעה בלתי הוגנת..."

(עניין מוסאיוף לעיל; וראו עוד: [ע"א 423/75 בן נון נ' ריכטר](#), פ"ד לא(1) 372; ע"א 133/84 רכטמן נ' זיסמן, פ"ד לט(4) 769; עמדת השופט מצא בדנ"א מרום).

לעומת זאת, ובהתאם להלך הרוח בשיטות משפט אחרות, קבע כבוד השופט מצא בדנ"א מרום לעיל מבחני עזר להכרעה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת :

א. תלות ועצמאות – האם המצווה, בתקופת כתיבת הצוואה, היה עצמאי, הן מהבחינה הפיזית, והן מהבחינה השכלית-הכרתית.

ב. תלות וסיוע – מידת התלות הפיזית של המצווה בנהנה.

ג. קשרי המצווה עם אחרים – ככל שהמצווה היה מנותק מאנשים אחרים, למעט הנהנה, כך תגבר ההנחה בדבר השפעה בלתי הוגנת.

ד. מבחן נסיבות עריכת הצוואה – מעורבותו של הנהנה בעריכת הצוואה.

(ובעניין זה ראו עוד: ע"א 2500/93 שטיינר נ' ארגון עולי מרכז אירופה, פ"ד נ(3), 338 (26.6.96)

ודוק: השימוש במבחני עזר אלו, אין משמעותם כי ההכרעה תהא טכנית במהותה, בהתאם לקטגוריות שנקבעו על יד כב' השופט מצא. מעל מבחנים אלו תרחף תמיד השאלה המוסרית - נורמטיבית של מהותה ותכליתה של ההשפעה. וכך מובאים הדברים בלשונו של כב' השופט חשין:

"תלותו של המנוח באחר, באשר היא – ואפילו תלות מוחלטת היא – אין בה כדי להביא לפסילתה של צוואה. צוואה שנעשתה כפי שנעשתה אך באשר המנוח היה תלוי באחר, לא תיפסל מטעמי אותה תלות בלבד. יתר-על-כן: גם אם היה המנוח תלוי באחר, וגם אם אותו אחר השפיע עליו לעשות צוואה כפי שאכן עשאה, גם אז אין הצוואה פסולה. אין איסור על השפעה. גם אין איסור על השפעה לטובתו של אותו אחר המשפיע. ההשפעה חייבת שתהיה בלתי הוגנת, השפעה שתישא בגופה מרכיב מהותי של אי-הגינות" (דנ"א מרום הנ"ל, בעמ' 863).

בהתאם לכך נפסק, כי אדם שטיפל באיש גלמוד במטרה שזה יגמול לו תודה, אין בכך בהכרח השפעה בלתי הוגנת והצוואה לא תיפסל, וזאת אם ההשפעה אין בה מימד של אי הגינות ואי מוסריות (וראו: ת"ע (חי') 638/90 סטיינבוך נ' מזרחי, פ"מ תשנ"א (ג) 407 (1991)).

ועוד בעניין זה, נפסק כי צוואה שתוכנה אינו מתיישב עם השכל הישר, אינה בהכרח נגועה בהשפעה בלתי הוגנת, אף אם יש לשקול עניין זה במסגרת כלל הנסיבות שאפפו את עריכת הצוואה (ע"א מרום, בעמ' 865).

סוגיה נוספת שעליה יש ליתן את הדעת נוגעת להכרת תודה לגיטימית של המצווה כלפי המטפל בו, דבר שאינו מעיד בהכרח על השפעה בלתי הוגנת.

כך למשל, בעניין [ע"א 160/80 בנדל נ' בנדל](#), פ"ד לה(3) 101, בית המשפט העליון דחה את הטענה בדבר השפעה בלתי הוגנת שהשפיע בן על אביו. בית המשפט קבע שאמנם הבן היה קרוב לאביו ובא לבקרו לעיתים קרובות בבית האבות בו שהה, ואולם עצם העובדה שהבן הוא היורש היחיד לפי הצוואה, אין בה כדי ליצור הנחה עובדתית לפיה הבן הפעיל השפעה בלתי הוגנת, שכן מתקבל על הדעת כי הצוואה שיקפה הכרת תודה לגיטימית של האב המנוח כלפי בנו.

ולעניין זה ראוי להביא את דבריו של כב' השופט חשין, בע"א מרום הנ"ל, בעמ' 334, על אף אריכותם:

"זקן וחולה וחלוש ונעזב, מדוע לא נזכה אותו ברצון אמיתי ועצמאי וחופשי ליתן את כל רכושו לאישה שטיפלה בו בחודשי חייו האחרונים (ולו כדי שתזכה ברכושו)? מדוע נניח - כדבר המובן מאליו - כי אותה אישה הפעילה על המנוח השפעה בלתי הוגנת כדי הכרזת צוואתו כבטלה? הנה זה אותו זקן חולה ומסכן (והוא אינו המנוח) שאשתו מתה על פניו ואילו בניו נטשוהו לאנחות כדי כך שאין הם מטריחים עצמם לשאול לשלומו. הנפש החיה האחת המטפלת בו והסועדת אותו בחוליו וברע לו היא אישה זרה. אותה אישה עושה את מלאכתה באי-חשק ובאין כל יחס נפשי למנוח. ואולם המנוח, כאדם תלוי בה לחלוטין, מבקש להוריש לאותה אישה את כל רכושו, בשל אותה תלות ובשל מעט הטובה שהיא עושה לו בימיו האחרונים. יתרה מזאת: הוא רוצה שהאישה תדע על כך שהוא עומד להוריש לה את כל רכושו כדי שתמשיך לטפל בו כיאות. חודשים ספורים נותרו לו - אפשר פחות מכך - וחיייו כולם מתמצים ומרכזים עצמם באותה פיסת חיים קצרה שניתנה לו. אין ספק שמצבו הנפשי והפיזי המעורער השפיע על החלטתו להוריש לאישה את כל רכושו, ואולם מדוע נאפיין את הדברים כהשפעה בלתי הוגנת כדי פסילת הצוואה? כל עוד יודע הוא אותו זקן להבחין בטיבה של צוואה - לאמור, כשיר הוא על-פי חוק לערוך צוואה ולחלק את רכושו אחרי-מות כאוות נפשו - מנין ניטול זכות לעצמנו שלא לקיים דבר שהורה אותו לקיימו?"

ובאופן דומה, נפסק כי אדם שנישל את ילדיו מצוואתו וביכר את המטפל או את המטפלת שלו על פניהם, אין הדבר מעיד בהכרח על השפעה בלתי הוגנת מצד המטפל (וראו: פסק דינה של השופטת ר' פלאוט - תע (ת"א) 107080/03 עזבון המנוח ו. מ. ז"ל נ' מ. פ (לא פורסם, 31.10.05)).

סיכומם של דברים, בפסיקה נקבעו מבחנים אובייקטיביים לקיומה של השפעה בלתי הוגנת שתביא לבטלותה של צוואה. ואולם, במקביל למבחני עזר אלו, על בית המשפט לברר האם נסיבות ההשפעה מקורן בגרעין של אי הגינות ולשם כך יש להשקיף על מערכת היחסים שבין הנהנה למצווה במשקפיים ערכיים - נורמטיביים.

וכעת, נפנה לניתוח נסיבות העניין שלפנינו.

ה. מן הכלל אל הפרט

בפני בית המשפט נפרסה תמונה עגומה ומצערת של זוג קשישים בשנותיהם האחרונות לחייהם אשר יחסיהם עם ילדיהם, שארי בשרם, התערערו והידרדרו עד כי נותקו לחלוטין בשלב מסוים. ואף כי נזקקו בני הזוג לסיוע ולטיפול סיעודי, העדיפו בני הזוג להישען על המטפלת וכמעט שלא להיזקק לבניהם. בעקבות מצב עובדתי זה, ערך המנוח צוואה שבו העניק את רכושו למטפלת, ונישל את רעייתו ובניו מכלל נכסיו.

כעת עומדת לפתחו של בית המשפט ההכרעה האם הצוואה לטובת המטפלת נערכה בנסיבות לגיטימיות שבהן רצה המנוח להשיב למטפלת כגמולה על שהיטיבה עימו, או שמא הצוואה היא תוצאה של השפעה בלתי הוגנת?

ממכלול החומר שהונח בפניי והעדויות ששמעתי, הגעתי לכלל מסקנה כי הנסיבות שאפפו את עריכת הצוואה - ובאופן רחב יותר, כל מערכת היחסים בין המטפלת למנוח, כולל העברת הדירה על שמה והבקשה למינוי אפוטרופא על המנוח בסמוך למועד העברת הדירה - היו נגועות בחוסר הגינות ומוסריותן עומדת בסימן שאלה, ומכאן יש לבטל את הצוואה.

וכעת אפרט את שלל הראיות והמסקנות שעולות מהן.

1. ההתרשמות מגב' פ'

עדותה של הגב' פ' נמצאה כלא אמינה ולא קוהרנטית, ועלו בי ספקות רבים לגבי גרסתה באשר למניעים שהביאו אותה לטפל במנוח. חייב אני להוסיף, כי עוד בטרם ניתחתי את הראיות, עדותה של הגב' פ' עוררה בי אי נוחות ותהיות בקשר ליחסיה עם המנוח והשפעתה עליו, שכן לא התרשמתי, למרבה הצער, כי ניצבת בפניי אשת חסד שכל מעשיה לשם שמיים.

כך לשם ההדגמה, הכחישה בתחילה גב' פ' כי משכה כסף מחשבונו של המנוח לאחר פטירתו, אך לאחר שעומתה עם מסמך שממנו עולה כי נמשך סכום של 2,600 ₪ מהחשבון בחודש מרץ 2007, חזרה בה וטענה (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 12-13):

"היתה משיכה הוא היה חייב כסף לסיגריות ולמים. אני לא זוכרת. אני זוכרת שהוא אמר לי שהוא חייב כסף לסיגריות, מכולת ולמים"

יוער, כי עדות זו אף אינה עולה בקנה אחד עם טענתה לפיה היא נהגה לערוך למנוח קניות מכספה שלה, שכן ריחמה עליו שהוא שרוי במצב כלכלי דחוק, כפי שעולה מתצהירה בסעיף 6:

"אני מצהירה כי מעבר לטיפול בבני הזוג, סייעתי להם גם מבחינה כספית ותרמתי להם מכספי האישי לצורך רכישת תרופות ואוכל, שכן מצבם הכלכלי היה קשה".

יתרה מזאת: מדבריה של גב' פ' עצמה מתברר כי היא פעלה להעברת דירתו של המנוח על שמה, עוד בשנת 2004, ועל כן ניסיונותיה להציג עצמה כאשת חסד מעלים תהיות באשר לתום ליבה:

"הוא נתן לי את הבית במתנה. אני טיפלתי בו 24 שעות, אם אתה אומר לי שאמרתי בבית משפט שאין לי אינטרס ובכל זאת נתן לי את הבית, אני אומרת שאף אחד לא טיפל בו" (עמ' 11 לפרוטוקול, שורות 1-2).

וכן:

"כל הזמן הוא אמר שהוא יתן לי את הבית..." (עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 25).

כאמור, דברים אלה, כמו גם ניסיונותיה להתמנות כאפטרופא על רכושו של המנוח בשנת 2005, עומדים בניגוד לאופן שבו ניסתה להציג עצמה בעיני הבריות, כפי שעולה מהמכתבים ומהדיעות בעיתון המקומי שצירפה המטפלת (ובעניין זה יוער, כי המטפלת בחרה שלא להעיד את השכנים שפירטו בכתב את התרשמותם ממנה כאשת חסד, ואף לא את הרב ביטון שתיאר את צדיקותה של המטפלת בעיתון המקומי, ובחירתה זו עומדת לחובתה).

יתרה מזו, התצהיר שנערך ביוזמתה של הגב' פ' במשרדו של עו"ד יהודה יפרח, ובו הצהיר המנוח כי גב' פ' מטפלת בו ללא תמורה, בניגוד למצב שהתרחש בפועל, סותר אף הוא את הרושם אותו ניסתה ליצור המשיבה ומעלה תהיות באשר לתום הלב שלה ולמהותה של מערכת היחסים בינה לבין המנוח.

2. תסקיר פקידת הסעד

תסקיר פקידת הסעד הילה אלימלך הוגש ביום 22.9.05 (כ-3 שנים לאחר עריכת הצוואה) לבית המשפט לענייני משפחה בקרית גת, במסגרת בקשת המטפלת למינויה כאפטרופא על המנוח. התסקיר נערך עבור הליך משפטי אחר, ואולם היא נחקרה אודותיו במסגרת הליך זה, וממנו עולה תמונה חד משמעית לפיה המנוח היה נתון לשליטתה של הגב' פ', וכי מערכת יחסים זו נודף ממנה ריח חריף של מניפולטיביות ואי הגינות.

מפאת חשיבות התרשמותה של פקידת הסעד, האותנטיות של הדיווח ומהימנות פקידת הסעד, אצטט את דבריה באריכות:

"על פי התרשמותי הקשיש נתון להשפעתה ושליטתה המלאה של הגב' פ':

1. בחודש יוני 2003 קיבלתי דיווח מחברת הסיעוד...כי מ', בנו של י' [המנוח, ד.ט.], פנה לחברה וביקש להחליף את המטפלת (שבזמנו הייתה ביתה של המטפלת [גב' פ'. ד.ט.]) - ד' פ' בטענה כי המטפלת אינה ממלאת את עבודתה כראוי וכי אימה, גב' פ', מסכסכת בין ההורים לילדים ועקב כך ניתק הקשר בין [המנוח] לילדיו. חברת הסיעוד החליפה מטפלת ובאותו יום דווח לי...כי ביום החלפת המטפלת גב' פ' היתה בבית הקשיש ונתנה לו תרופה שגרמה לו

לשלשל במכנסיו. למחרת היום דיווחה לי המטפלת החדשה כי במהלך הלילה קיבלה איומים מהגב' פ'. י' [המנוח, ד.ט.ז.] התנגד בתוקף לכל מטפלת אחרת מלבד גב' פ'...בבדיקה...מול קופת חולים כללית התברר כי הקשיש לא מקבל תרופה זו ובנוסף היא הצליחה לראות שהתרופה רשומה על שם מישהו אחר. בנוסף, עו"ס שירלי [המועסקת ע"י חברת הסיעוד, ד.ט.ז.] טוענת כי גב' פ' משכנעת את הקשיש להעביר על שמה את ביתו וכי היא זו שמסכסכת בינו לבין ילדיו.

2. בביקור בית שערכה אחות שרה מקופ"ח כללית בחודש יולי 2003 מצאה האחות מקרר מלא אוכל מקולקל, האחות הזעיקה אותי ואת מנהלת חברת הסיעוד "תגבור" שם ראיתי את אשתו של מר א', ע', [המנוחה, ד.ט.ז.] כאשר ידיה קשורות במטפחת, לטענת המטפלת "כדי שלא תשרוט את עצמה". בנוסף, לקשישה פצעי לחץ. בביקורים נוספים הגב' ע' שכבה תמיד עם ידיים קשורות, כובע גרב גדול המכסה לה את כל הראש, עד צוואר, פצעי לחץ, לבוש שאינו הולם (כותונת דקה בחורף) וכדומה. בעקבות הטיפול הרשלני של הגב' פ' בגב' ע', אושפזה הקשישה בב"ח ברזילי. כשעלה הצורך להעביר את הקשישה לב"ח סיעודי י' [המנוח, ד.ט.ז.] וגב' פ' הביעו התנגדות מוחלטת. ע"פ דוח עו"ס מוניק ממנן י' דיבר דרך קולה של המטפלת [גב' פ', ד.ט.ז.] והמטפלת דיברה דרך קולו של יחיא ודרך עצמה...אין באפשרותי להפסיק את שירותיה של גב' פ' בגלל הקשר הסימביוטי בין השניים...ההחלטה של י' וגב' פ' להפסיק את הטיפול הרפואי בע' נוגד כל הגיון". בעקבות התנגדותו של י', ע' הועברה בצו בימ"ש לבית חולים סיעודי... [הדגשה שלי, ד.ט.ז.]

...

5. בשיחת טלפון עם הגב' לוקי – עו"ס בבית חולים הרצפלד, שם מאושפזת אשתו של מר א' [המנוח, ד.ט.ז.]...נאמר לי כי י' וגב' פ' מגיעים מדי פעם לבקר את ע'. בביקורים גב' פ' מאכילה את ע' בניגוד להוראות הצוות, אינה משתפת פעולה עם הצוות ועושה ככל העולה על רוחה, מקללת ומאיימת על הצוות.

3. 6. בשיחה עם מר א'...ניכר מדבריו כי הוא מושפע מגב' פ' ואומר בדיוק את אותם משפטים שהיא אומרת. נראה כי הקשר ביניהם כבר מזמן אינו קשר של מטפל – מטופל י' נתון למרותה ועושה כדבריה של גב' פ' בכל נושא ועניין... [הדגשה שלי, ד.ט.ז.]

4. על פי כל האמור לעיל ועל פי התרשמותי, המניעים של הגב' פ' אינם טהורים. נראה כי מההכרות רבת השנים בין מר א' לגב' פ' נוצרו בין השניים יחסים סימביוטיים שגרמו

לקשיש להיות נתון להשפעתה המוחלטת של גב' פ' מאופן הטיפול בו ועד ניתוק הקשר שלו

עם בנין". [הדגשה שלי, ד.ט.].

הנה כי כן, כלל הדיווחים שהגיעו מטעם רשויות הסעד והבריאות, מצביעים על יחסים סימביוטיים בין המטפלת למנוח ועל שליטתה בו. לבית המשפט אין כלים אובייקטיביים אחרים לברר את טיב הקשר שבין המנוח למטפלת בתקופת חייו, ועל כן אין לי אלא להיסמך על עדויות אלה (והשוו: [בר"מ 5171/07 מנשה נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה חולון](#) (לא פורסם, 31.12.2007)).

3. הטיפול הלקוי במנוח

מתסקיר פקידת הסעד שנערך לצורך בקשת המטפלת למינוי כאפוטרופא של המנוח, מדוח ביקור בית של קופת חולים כללית, וכן מעדותה של הגב' ב' ששימשה כמטפלת מחליפה, מצטברות ראיות המצביעות על כך שהטיפול שהעניקה הגב' פ' למנוח היה לקוי והגיע עד כדי הזנחה. מסקנה זו אמנם אינה משליכה באופן ישיר על תקפותה של הצוואה, ואולם יש בה כדי לשפוך אור על מהות ההשפעה של הגב' פ' על המנוח וחוסר תום הלב שאפף את מעשיה. לשון אחר: העדויות בדבר ההזנחה בביתו של המנוח יש בהן כדי לשלול את האפשרות שהמנוח היה מעוניין להכיר תודה לגב' פ' על טיפולה, ומנגד הן מחזקות את ההנחה כי התלות של המנוח בגב' פ' היתה כה משמעותית עד כדי שנסתמאו עיניו והוא לא הבחין בטיבו של הטיפול שהעניקה לו.

וכך העידה הגב' ב':

"הגעתי למשפחת א' ז"ל נחרדתי לראות שבעידן של היום אני רואה בית מוזנח, קשישים מופקרים, אוכל רקוב, האישה [הכוונה למנוחה, ד.ט.]. עם שיער דביק, צואה על הגוף, קשורה בידיים והמטרה שאני באתי לכאן היום שאנשים כמוך [הכוונה לגב' פ', ד.ט.]. לא יגיעו לקשישים חסרי ישע...כשאני הגעתי הבנתי שבמהלך השנים הוא מדבר מגרונה של הגברת פ'" (עמ' 16-17 לפרוטוקול).

4. היחסים בין המנוח לילדיו

לאורך כל הדרך, וחרף טענותיה של הגב' פ', נראה כי ילדיו של המנוח ניסו ליצור קשר עם הוריהם ולא השלימו עם הנתק, ואולם הם עמדו מול שוקת שבורה לנוכח התנהלותה של הגב' פ' שמנעה מהם זאת או השפיעה על המנוחים להימנע מקשר איתם.

מעדותה של הגב' א' א', כלתם של המנוחים, עולה כי לפני שהמטפלת נכנסה לחייהם נהגה היא לטפל במנוחה ולרחוץ אותה, וזאת עד שהחליטו המנוחים להתנתק מהילדים באופן חד צדדי:

"בעלי מביא ירקות ואני מביאה להם כל שבוע, אני מבקרת שם ורוחצת את חמותי והולכת. יום אחד אני מגיעה דופקת בדלת והם מסרבים לפתוח לי ואני שומעת רעשים מבפנים...לא פעם חמי בא אליי לבקש כסף...פעם אחרונה שחמי בא לבקש כסף זה היה...בשנת 2005 ואז בעלי אמר לו שהוא לא נותן לו כסף יותר כיוון שעד היום הוא לא סילק את העוזרת..." (פרוטוקול בעמ' 18-19).

ובהמשך:

"חוץ מאשר ברחוב לא היה לנו כל קשר איתו [עם המנוח, ד.ט.]. אף אחד לא פתח לנו את הדלת" (עמ' 20 לפרוטוקול).

הבן ס' א', אף הוא העיד כי לפני שהחלה הגב' פ' לטפל במנוח, הוא נהג לתמוך בהוריו נפשית וכלכלית, ואף מימן שני שלישים מרכישת דירת המנוחים. בעקבות הקשר בין המנוח לגב' א' סירב המנוח לפגוש בבניו, ואף מנע מנכדיו להיכנס לביתו (עמ' 24 לפרוטוקול).

הבן מ', בנו המאומץ של המנוח, העיד על הפעם האחרונה בו שהה בבית המנוח, וכן ציין כי בעקבות פניות הילדים לרשויות הרווחה הוחלפה המטפלת באופן רשמי, אך בפועל גב' פ' המשיכה לעבוד בביתו של המנוח:

"זה היה כשאני החלפתי כיוור בנוכחותה של הגב' פ'...בסביבות 2005. אני לא יכולתי לבקר אותו כיוון שלא נתנו לי להיכנס...גם את הילדים שלי שהם הנכדים שלהם לא נתנו להם להיכנס. באנו מספר פעמים והבית היה סגור. עליתי מהמרפסת ונכנסתי לבית. שברתי את המנעול והחלפתי בהסכמתו של אבי. הוא לא פתח לי את הדלת כיוון שהיא השאירה אותו בלי מפתח...אני פניתי

לרווחה והוצאנו אותה והיא עשתה תכסיס שהיא בפועל עבדה אבל השכר יצא על שם הבת שלה”
(עמ' 24 לפרוטוקול).

תיאורים דומים עולים מעדותו של המבקש (עמ' 25-26 לפרוטוקול).

יתר על כן: מעדותה של הגב' ב', שאינה צד מעוניין בתיק, עולה כי לאחר שנוכחה בהזנחה ששררה בבית המנוח, פנתה היא לבן של המנוחים וזה החליט, מחוסר ברירה, להחליף מנעול בבית המנוחים, על מנת למנוע מהגב' פ' להיכנס לבית (ואולם, ככל הנראה, המנוח אפשר בהמשך לגב' פ' להיכנס לביתו וזו דאגה להחלפה נוספת של המנעול). מכאן שילדי המנוח מצאו עצמם מנותקים מהוריהם בעל כורחם.

מסקנה זו אף מתחזקת מעיון בתסקיר פקידת הסעד, כפי שצוטט בהרחבה לעיל.

5. נסיבות עריכת הצוואה – עדותו של עו"ד ליאור בלקין

עו"ד בלקין, אשר במשרדו נערכה צוואתו של המנוח, העיד כי המנוח הגיע למשרדו לבד, ללא ליוויה של המטפלת, כשהוא נתמך במקל הליכה. למסקנה זו הגיע עו"ד בלקין מכך שלא נערכה תרשומת המתארת מצב עובדתי אחר, הגם שלא צוין בתרשומת באופן פוזיטיבי כי המנוח הגיע לבדו.
על נסיבות עריכת הצוואה העד עו"ד בלקין כך:

”יש כאלה שמגיעים ובמקום אני עושה צוואה...ויש אנשים שמבקשים ללכת הביתה לחשוב ולחזור. באותו יום זה נעשה במקום, הוא הביא רק זוכה אחת הוא הביא פרטים שלה וזהו” (עמ' 4 לפרוטוקול). דהיינו: המנוח הגיע עם פרטים שהיו מוכנים בידו מבעוד מועד.

אמנם אין ראייה חד משמעית המצביעה על כך שהמטפלת היתה מעורבת בעריכת הצוואה, ואולם הנסיבות שבהן בחר המנוח לערוך צוואתו במשרד שטיפל בעבר בגב' פ', והעובדה שעו"ד בלקין לא ערך תרשומת בדבר נסיבות עריכת הצוואה, חרף העובדה שנישול ילדי המצווה ואישתו של המנוח מבלי להבטיח את המשך מגוריה, אינו מעשה שבשגרה, מעלות תהיות בעניין רצונו החופשי של המנוח.

ואם אסכם את התרשומות מעדותו של עו"ד בלקין, לא השתכנעתי כי המנוח ערך את הצוואה ללא השפעתה של הגב' פ'.

6. מבחני התלות

ממכלול הראיות עולה, בלי כל ספק, כי תלותו הפיזית והמנטאלית של המנוח במטפלת היתה קיצונית ולא שגרתית.

מעבר לכך, הוכח כי המנוח ניתק את קשריו עם כל הסובבים אותו, לרבות ילדיו ונכדיו, בהשפעת המטפלת.

אף נסיבות עריכת הצוואה, כפי שנוכחנו לעיל, מעוררות חוסר נוחות.

יש להוסיף לכך את העובדה שהמנוח בחר לנשל אף את רעייתו מרכושו במסגרת הצוואה, ואף לא העניק לה זכות מגורים בדירה למשך חייה (ודוק: בתקופת עריכת הצוואה המנוחה עדיין התגוררה בבית), והיא מתווספת לשלל הנסיבות הבעייתיות שאופפות את הצוואה ואינה מניחה את הדעת.

זאת ועוד: לנוכח העובדה שגב' פ' טיפלה וסבבה את חייו של המנוח עד ליום פטירתו, ברי כי למנוח לא עמדה האפשרות לבטל את צוואתו על פי החריג הקבוע [בסעיף 31 לחוק הירושה](#).

7. הייתכן כי הצוואה מהווה הכרת תודה של המנוח למטפלת?

ואמנם, יש לתהות האם אין לכבד את רצונו של המנוח לגמול טובה לאישה שטיפלה בו, ולנשל את ילדיו שלא עמדו עמו בקשר בשנותיו האחרונות?

סבור אני כי הנסיבות העולות מהתיק אינן מצביעות על קשר לגיטימי שבין מטפלת למטופל ורצונו של האחרון להשיב למטפלת כגמולה ולהכיר לה תודה. כל הנסיבות שאפפו את הקשר של המנוח עם המטפלת, לרבות העדויות לפיהן מנעה ממנו הקשר עם ילדיו, השתלטה על חייו על מחשבותיו ורצונותיו עד כדי שסימאה את עיניו, מביאות אותי לכלל מסקנה כי מערכת היחסים בין המטפלת למנוח התאפיינה ביסודה באי הגינות ובמניפולטיביות, והמטרה שעמדה לנגד עיניה של המטפלת, אשר תוכננה מראש, היתה להשתלט על רכושו של המנוח, עד כי לא בחלה בשום אמצעי לא הגון על מנת להשיג את מטרתה, כולל בקשה למנותה כאפוטרופא על רכושו.

אי ההגינות שאופפת את מערכת היחסים, מתגלה בכל צעד ושעל בקשר שבין המנוח למטפלת: החל מניתוק הקשר עם הילדים בעקבות השפעת המטפלת, הטיפול הלקוי של המטפלת במנוחים, כפי

שעולה מתסקיר פקידת הסעד, צירופה של המטפלת כשותפה בחשבון הבנק של המנוח, ניסיונה של המטפלת להתמנות כאפוטרופא על רכושו של המנוח, משיכת הכספים מחשבון המנוח לאחר פטירתו, פעולותיה של המטפלת להצטייר בציבור כאשת חסד בעוד שבמקביל החלה בהליכים להעברת דירתו של המנוח לבעלותה במשרדו של עו"ד בלקין, מאירים באור שלילי את מערכת היחסים שבין המנוח למטפלת ואת כנות רצונו של המנוח בעת עריכת הצוואה.

1. סיכום

כל העובדות והנסיבות השזורות יחד, זועקות כי המנוח היה נתון להשפעה בלתי הוגנת מצד גבי' פי בשעת עריכת הצוואה, והן המביאות אותי לכלל מסקנה כי יש לבטל את הצוואה.

לפיכך, ובהתאם [לסעיף 30\(א\) לחוק הירושה](#), אני מורה על ביטול צוואת המנוח מיום 2.9.02. ומקבל את ההתנגדות לצוואה.

אני דוחה את התנגדותה של המטפלת לבקשה שהוגשה למתן צו ירושה.

המבקש יגיש צו ירושה פורמאלי לחתימה.

לאור התוצאה, המשיבה תישא בהוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד של המבקש בסך של 20,000 ₪. סך זה יישא הפרשי ריבית והצמדה הלך מהיום ועד יום התשלום בפועל.

המזכירות תעביר פסק דין זה לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, ד' שבט תשע"א, 9 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

דניאל טפרברג

טפרברג דניאל, שופט